

branko vlahović

skulpture i crteži 1960—1975.

tehnički muzej
zagreb 1975.

guido quien

Ako je kubus jedan od apsoluta među oblicima, možemo kazati da je skulptura Branka Vlahovića napor dosizanja smisla avanture: pomaka od božanskog i sigurnog praoblika koji stoji na početku i na kraju iskoraka. Ovaj istraživač shvaća da i najmanji pomak stvara nepredvidive mogućnosti, dovoljne za velike napore. Ali se pri tom ne prepušta. I dalje su sve silnice u njegovoj vlasti, sve svedene na epicentar britke statičnosti. To zbijanje do jednostavnosti, traženje biti na rubu praoblika, događa se bez banalnosti simetrijske ravnoteže i mehaničkih izvoda.

Ravnoteža označuje ovog kipara. Bila to ravnoteža kvadratnih blokova čvrsto komponiranih, ili ona tananija, izazovna ravnoteža monumentalnih glečerskih sklopova, koji svojim poletno izbačenim masama ipak sigurno magnetiziraju osovinu teže. Ni osnovni oblik nije kod Vlahovića bez mogućnosti. I kompozicije kubusa, uza svu simetričnost, imaju svoje različitosti — u sistemu komponiranja. Tako i crteži. I oni ravnomjernog rastera obrazac su pomaka — u odnosu na različit sistem ravnomjernosti drugog niza. Potpuna odsutnost svake taktilnosti govori o racionalnom pristupu istraživača, o njegovu sasvim određenom htijenju i o neželji »stvori-

ti djelo«. Pojedinačno izdvojeni komadi izgubili bi od svog smisla. Riječ je ovdje o jedinicama u kompleksu postupnog vizuelnog istraživanja. Došli smo do znatiželje, immanentne svakom činu stvaranja. Vlahovićevo znatiželje duboka je i tvrdoglava. Ne žuri mu se. Istražuje u malim pomacima. Zato i velik broj izloženih jedinica, kojima je ispunio prostranu dvoranu Tehničkog muzeja, djeluje jednoobrazno.

Ako ovi geometrijski crteži i skulpture, izdjelani skalpelom razuma, djeluju sasvim hladno, kao sve što je daleko od greške, slučaja ili senzornog drhtaja, ipak u svom karakteru posjeduju nešto iz emotivne sfere: draž, onu draž otvorenosti koju podaje istraživanje. Svaka od tih jedinica posjeduje karakter skice, koncepta, nečega što se s malim pomakom nastavlja u prijašnjem ili narednom činu, ostvarenom ili onom mogućem. Relativni su epiteti hladnoće odnosno strastvenosti umjetničkog djela. Isto kao što nam se riječ »umjetnost« u uobičajenom značenju čini beznačajnom. Jer, kod Vlahovića otkrivamo i strastvenost. Samo što je ona kod njega unutarnja. Očituje se u suzdržanosti, inzistiranju na prividno skućenoj skali. Vanjska hladnoća jednaka je zatopljenosti radosti.